

BYDLENÍ, ZAHRADA 08. 08. 2014

Jak založit kompost a zajistit si tak bohatší úrodu

Kvalitní kompost je bohatý na živiny a na humus. Samotné kompostování je procesem podobným přirozeným humifikačním pochodům probíhajícím v půdě. Díky...

Během **kompostování** se z biologického odpadu stává materiál obsahující humus. V humusu se vážou organické a minerální látky a vody, ty jsou pak dále k dispozici pro rostliny. Hotový kompost se pak stává kvalitním hnojivem, které obsahuje vše, co při pěstování z půdy odebíráme a potřebujeme pro dobrý růst rostlin, květů i plodin.

Při výrobě kompostu samotného zvažte, co přesně chcete kompostovat, co lze kompostovat a jaké množství organického odpadu a materiálu budete nyní i v budoucnu zpracovávat. Dodržujte **pravidla kompostování**.

Jak kompost vyrábět

Kvalitní kompost je bohatý na živiny a na humus. Samotné kompostování je procesem podobným přirozeným humifikačním pochodům probíhajícím v půdě. Díky tomu, že mikroorganismům a bezobratlým živočichům připravíme ty nejvhodnější podmínky, se celý proces urychlí, a my si tak můžeme připravit kvalitní humusové látky v horizontu půl roku i dříve. Je třeba mít na paměti, že humifikační pochody vyžadují čas.

Jak snadno založit kompost na zahradě

Pokud si nemůžeme dovolit velký kompost, postačí nám i malý kompostér. Pro umístění kompostu je nevhodnější pohostinné a závětrné místo. Kolem je možné vysadit keře, které jej zakryjí a částečně zastíní a pomohou také s udržováním vlhkosti v kompostu.

V místě založení vyberte půdorys kompostu a z něj odstraňte drny trávy. Na tuto odkrytou půdu pak budeme pokládat základní vrstvu z hrubších klacíků. Tato vrstva bude sloužit jako provzdušňovací a drenážní systém. Mezi zemí a kompostem nesmí vzniknout v žádném případě nějaká neprostupná bariéra, protože jinak by do něj mikrobi a žížaly neměli přístup. Právě těmto živočichům totiž vděčíme za to, že z odpadu nám vznikne **kvalitní hnojivo**. Také ohrazení kompostu by mělo být vzdušné, k ohrazení jsou vhodné třeba staré trámy, prkna, plotovky, latky. Postavit je můžete i z perforovaných cihel.

Zrání kompostu

Pokud máte kvalitně založený kompost, pak během jednoho roku díky přírodním procesům dozraje. Získáte substrát napěchovaný živinami, který nezapáchá. A správně udržovaný kompost nešíří do svého okolí ani žádné pachy. Pokud je připravený kompost dostatečně vzdušný, není ani nutné jej přehazovat, ale jedno či dvě přehození mohou proces zrání poměrně urychlit. Vnější části kompostu by se měly dostat dovnitř. Kompost je možné i přikrýt, a to třeba starou dekou, textilií nebo vrstvou slámy. Důležité je, aby tento materiál byl rovněž prodyšný. Pomůže udržet teplo, které urychlí rozklad.

Kompost by měl být vlhký, avšak nikoliv mokrý. Po dlouhotrvajícím suchu prospěje kompostu pokropení dešťovou vodou. Zakoupit můžete i tzv. kompostový startér, který urychlí proces zrání, obsahuje totiž potřebné mikroorganismy. Stejně dobře ale poslouží i zkvašený výluh z kopřiv, kostivalu či slepičinců nebo hnoje.

Co vše můžeme zkompostovat

Kompostovat můžeme posekanou trávu, slámu, listí, piliny, kůru, podrcené větve i kuchyňský organický odpad (včetně kávové sedliny a čajových sáčků). Kompostovat lze dokonce i nepotištěnou lepenku a nepotištěný papír. Velmi cenným materiálem pro kompost jsou kopřivy a další plevele, kompostované s kořeny ale mohou některé přežít. Kořeny je proto jistější kompostovat odděleně (například v perforovaných plastových pytlích) a do kompostu je pak přidat nejdříve po půl roce. Do kompostu nepatří zralá semena plevle.

Kompostéry pro malé zahrádky

Hotové plastové kompostéry, které je možné zakoupit, nemají příliš prodyšné stěny, a proto dbejte na to, aby odpad do nich vkládaný nebyl příliš mokrý, jinak totiž namísto žádoucích aerobních procesů dojde k hnití. Malý kompostér si však poměrně jednoduše můžete i sami vyrobit. Postačí Vám k tomu děrovaný sud či popelnice nebo vyšší ohrádka z prken. Vršek je možné přiklopit nějakým improvizovaným poklopem, starým kobercem či jinou textilií.

Speciální komposty

Kompostování listí na podzim

Na zahradách, kde se nachází velké množství dřevin a listnatých stromů, bývá na podzim velký přebytek listí. Shrabané listí do kupy lze uložit na klasický kompost a zatížit jej vrstvou zeminy. Vhodné je kompostovat listí i zvláště, neboť tleje poměrně dlouhou dobu. K výrobě kompostéru na listí postačí obyčejná bednička, jejíž stěny vyplníte králíčím pletivem. Do kompostéru napěchujte mírně vlhké listí a přikryjte starým kobercem. Částečně zkompostované listí je možné užívat jako skvělý mulč, který půdu obohatí o humus a živiny. Během dvou let vznikne z listí kvalitní a jemná listovka, vynikající do záhonů, na hnojení drobného ovoce, do květináčů i na trávník. Celý proces urychlíte, když před kompostováním listí ještě rozdrobíte, třeba přejetím přes malé kupky listí travní sekačkou.

Listí z různých druhů stromů se navzájem značně liší. Bukové listí je bohaté na vápník, z dubového listí získáme naopak kompost s nízkou hodnotou pH. Velmi hodnotné je březové listí. Aby se listí neslepilo dohromady a tzv. nespékalo, mísíme ho při kompostování s hrubším materiálem a zralým kompostem nebo zeminou.

Kopřivový kompost

Kompost z čerstvých kopřiv je jedním z nejlepších kompostů vůbec. Kompostujeme rozřezané rostliny bez kořenů v kombinaci se zeminou nebo starším kompostem v poměru tři díly kopřiv a jeden díl zeminy. Vše provlhčíme. Kompostované kopřivy sesekněte určitě ještě v době před jejich kvetením, tehdy je jejich působení a síla největší.

Zeminový kompost

Tento kompost má vysoký podíl zeminy a je poměrně chudší na živiny, tvoří se z drnů trávy, bahna apod. Při kompostování klademe drny kořeny nahoru, mezi dvě vrstvy vložíme vždy trochu zralého kompostu. Bahno necháme v tenčí vrstvě nejprve vyschnout a poté kompostujeme s hrubším, dřevitým materiálem. Velice vhodné je přidat i zralý kompost. Drnový kompost je dobrý k hnojení květin.

Zkompostovaný hnůj

Čerstvý hnůj se ke hnojení nepoužívá, neboť živiny se z něj velmi snadno vyplaví z půdy do spodní vody a navíc hrozí zvýšené napadení zeleniny různými škůdci a houbami. Proto je vždy lepší hnůj nejprve zkompostovat. Kompostujeme čerstvý, nejlépe slamnatý hnůj. Nejvyrovnanější je hnůj hovězí, složení ostatních druhů hnoje je poněkud jednostranné. Hnůj vrstvíme spolu se zeminou, můžeme přidat horninovou moučku, popel ze dřeva.

Za nejlepší je považován hovězí hnůj, prasečí hnůj je poněkud vodnatý a studený a je lepší jej předsušit. Koňský hnůj poměrně lehce přeschne a přehřeje se. Je možné kompostovat i hnůj králíčí nebo drůbeží a holubí trus, který je naopak od koňského potřeba před kompostováním navlhčit, je-li suchý až přeschlý.

Kůrový kompost

Z kůry je možné připravit kompost, který je skvělou náhradou rašeliny, je však třeba dávat pozor na to, aby kůra nepocházela ze stromů přesprášených intenzivně ošetřovaných insekticidy. Rozdrcenou kůru kompostujeme spolu s materiálem bohatými na dusík, což je třeba drůbeží trus. Kůrový kompost má

lepší strukturu, než má rašelina a jeho pH je neutrální.

Trávový kompost

Máme-li větší travnaté plochy a trávníky a žádná zvířata, která by trávu případně spásala, pak ji můžeme i kompostovat. Trávu kompostujeme společně s větvemi stromů a keřů po řezu, s listím nebo rákosem. Kompostovaná tráva se může přehřívat, čímž pak hrozí nebezpečí zhroucení hromady a její hnití. Tomuto stavu můžeme zabránit tím, že trávu necháme nejprve zavadnout a mísíme poté se zeminou a dbáme na dostatek vzduchu v hromadě. Když do kompostované trávy navíc zamícháme i roztrhaný karton nebo papír, postaráme se tím o dobrou strukturu kompostu. Přidat je vhodné i vápno nebo horninovou moučku. Trávový kompost se hodí k zelenině první trati a ke květinám.

Kompost z mechu

Větší množství mechu nikdy nekompostujeme společně s běžným kompostem. Mech by nám totiž brzdil procesy rozkladu v běžném kompostu již rozběhlé a tak jej kompostujeme zvlášť. Protože mech je kyselý, přidáváme také vápno a doporučuje se smísit mech s namočeným a rozcupovaným kartonem a vrstvit jej s organickým hnojivem bohatým na dusík. Při vrstvení můžeme materiál občas pokropit zákvasem z kopřiv či slepičinců, urychlíme tím pochody přeměny. Takovýto druh kompostu je skvělý například pro rajčata.

Kompost z odpadu při řezu stromů

Rozdrcené větve z řezu můžeme využít přímo jako mulč v sadu, ale můžeme je i kompostovat. Prosypáváme je přitom zeminou a kropíme zákvasem vyrobeným například z kopřiv. Úplná přeměna dřevnatého materiálu na zeminu trvá déle, než je tomu u běžných kompostů. Čím jemněji ale větvičky rozdrtíme, tím rychleji bude probíhat jejich přeměna. Při kompostování čerstvých zelených větviček může dojít snadno k jejich přehřátí a přeschnutí, proto kompost občas pokropíme vodou nebo zákvasem. Takovýto kompost má dobrou strukturu a hodí se obzvlášť ke hnojení bobulovin a jako zemina pro květiny.

Kompostování slámy

Kompostování slámy není úkolem právě jednoduchým. Slámu je třeba nejprve rozdrtit a řádně provlhčit. K tomu se nejlépe hodí kopřivový zákvas nebo kompostový výluh - zralý kompost rozmíchaný ve vodě. Takto připravenou slámu vrstvíme společně se zeminou nebo zralým kompostem a zvlhčujeme kropením. Podle možnosti přidáme ke každé vrstvě čerstvé kopřivy nebo jinou zelenou hmotu. Ze slámy získáme pak kvalitní kompost už za půl roku a vhodný je ke hnojení bobulovin, cibule nebo mrkve.